

ایران با فاقد شاخصه‌های گفته شده هستند و یا آثاری با سطح ابتدال بالاند که به اسم فیلم کمدی به مخاطبان نمایش داده می‌شوند.

■ حذف نه، پرورش سلیقه مخاطب

ابتدالی که از آن حرف می‌زنیم نمونه‌های آن را حتی همین حالا در گیشه سینماها نیز می‌توان دید و دست بر قضا فروش بسیار بالایی نیز دارند. زیرا مخاطب امروزی به خوراک فرهنگی اشتباه خو گرفته است و ذائقه او به پایین‌ترین حد ممکن تقلیل یافته است. از همین روی است که می‌گوییم سینمای ایران به خصوص در جشنواره فجر نتوانسته است شاخصه‌های خوبی را از خود به جای بگذارد.

اما حذف یک طیف خاص از جشنواره فیلم فجر یا مهندسی آن نیز کاری اشتباه است. اشتباهی که بارها شاهد آن بودیم که رخ داده و نتیجه‌ای معکوس داشته است. اگر قرار است سینمای تراز اول انقلاب را در جشنواره فجر ببینیم، تنها با ساخت آثار خوب از سوی مجموعه‌های متولی امکان پذیر است. مجموعه‌هایی مثل حوزه هنری که اتفاقاً در جشنواره امثال چهار فیلم دارد.

■ سینماگر بسازیم

باید ذائقه مخاطب سینما را نه با حذف بلکه با اشباع آثار خوب، دوباره بسازیم. ذائقه‌ای که باید پرورش یابد تا این تم سیاهی که بر سینمای ایران و جشنواره فیلم فجر سایه افکنده کم کم از بین برود. از سویی باید نگاهی جدی به تولید سرمایه انسانی در سینما داشته باشیم. ما نیاز به سینماگران جوان و خوش ذوقی داریم که در ابتدا سینما را بشناسند و سپس ارزش‌های سینمای انقلابی را وارد بدنه سینما کنند.

کادرسازی یکی از مهم‌ترین فعالیت‌هاست که باید انجام شود. سینمای هنر و تجربه و انجمن سینمای جوانان می‌تواند از جمله همین بسترهای رشد فیلمسازان باشد. صدا و سیما، حوزه هنری، بنیاد روایت فتح و چندین مجموعه دیگر فرهنگی کشور باید با حضور خود توان از دست رفته سینما را دوباره بازگردانند.

■ نام‌ها در جشنواره امسال چه خواهند کرد

جشنواره فجر امسال می‌تواند از چند لحاظ مثبت باشد. ابتدا حضور نام‌های مهم سینما در پشت آثار انتخاب شده است. از مهدویان بگیرد که با فیلم «مرد بازنده» و همکاری دوباره با جواد عزتی پا به جشنواره گذاشته است، تافیلیم «بدون قرار قبلی» از بهروز شعبی. «نگهبان شب» رضا میرکریمی و «خان کشتی» مسعود کیمیایی نیز از دیگر آثار مطرح جشنواره چهلم‌اند.

«شادروان» حسین نمازی، «دسته دختران» ساخته منیر قیدی و «صورت فلکی» از حسین دارابی نیز آثار دیگر حاضر در جشنواره‌اند که نام‌های مطرحی چه در آن بازی کرده‌اند و چه به عنوان عوامل حضور دارند. تمام این نام‌ها و البته انواع طیف‌های سینمایی و سوژه‌های نو نشان می‌دهد که قرار است جشنواره خوبی را شاهد باشیم. هر چند که این خوب بودن به معنی جنجالی بودن آن نیست.

■ جنجال، وصله جشنواره فیلم فجر

جنجال، وصله غیر قابل جدا کردن از جشنواره فجر است. اما هیئت انتخاب فیلم‌های امسال سعی کرده‌اند که با محافظه کاری بیشتری به آثار نگاه کنند. حتی این محافظه کاری به شایعه مهندسی کردن جشنواره نیز دامن زده است. هر چند که نمی‌توان این شایعه را رد یا تایید کرد. زیرا نام‌هایی که در جشنواره حضور دارند حاکی از عدم این مهندسی است.

علی ایها الحال جشنواره چهلم نیز به پایان راه خود خواهد رسید. اما مهم آن است که جشنواره نتایجی داشته باشد که بتوان از آن دفاع کرد. بتوان از دل آن آثار خوب را جدا کرد و از همه مهم‌تر نسلی را یافت که سینما را بفهمد، مخاطب را بشناسد و سپس فیلم بسازد.

عقب‌افتاده، تهی از اخلاقیات و پر از جرم و جنایت نشان می‌دهند. البته این جریان در بدنه سینمای ایران به استفاده از اغراق در سوژه‌هایش مشهور است. سوژه‌هایی که وجود دارند اما در مقابل جنبه‌های مثبت جامعه ایرانی گم هستند.

نشاط، باور ملی، نمایش چهره مثبت از جامعه، اشاعه افتخارات و دست آوردها و همچنین تزریق امید به جامعه باید از شاخصه‌های سینمای انقلابی باشد. این در حالی است که بیشتر آثار سینمایی

حاشیه‌هایی که بخشی از آن سیبل انتقادات را متوجه هیأت انتخاب فیلم‌ها و بخشی دیگر را به سمت خود جشنواره و منتقدان سینمایی هدایت کرده است.

هر چند که این حواشی یا دست کم بخشی از آن پیرامون جنجال‌های رسانه‌ای برای دیده شدن بیشتر آثار است، اما حذف تنها فیلم محصول اوج یا حضور چهار فیلم از حوزه هنری نیز جزو نکات قابل تامل جشنواره امسال است. زیرا سوال پرتکراری که در تمامی ادوار جشنواره همواره مطرح بوده، آن بوده که جشنواره فجر محلی برای آثار همسو با انقلاب است یا آثاری که غیر همسو هستند.

■ سینمای تراز انقلاب و جشنواره فیلم فجر

پرسش بالا در میان فیلمسازان و کارشناسان سینمایی حواشی بسیاری داشته است. زیرا اگر نگاهی به برگزاری جشنواره فیلم فجر در طی این سال‌ها بیندازیم متوجه خواهیم شد که این فستیوال هنری در بسیاری از موارد از هدف خود خارج شده است. هدفی که در آن سینما را به عنوان بازوی فرهنگی انقلاب می‌توان تفسیر کرد و جشنواره محلی برای ارائه نتایج آن.

اما به جز چند دوره از جشنواره فجر که در سال‌های ابتدایی برگزار شد، در باقی موارد آثار به نمایش گذاشته و حتی جوایز این جشنواره نیز به کسانی تعلق گرفت که عملاً سمت و سویی به انقلاب نداشتند. زمانی این نکته عیان‌تر می‌شود که بسیاری از این هنرمندان حتی در مقابل انقلاب اسلامی ایران نیز موضع انتقادی می‌گیرند.

■ خط اختصاصی سیاه‌نمایی ایران

فیلم‌هایی که سیاه‌نمایی از جامعه ایران را در میان خط‌های داستانی خود قرار می‌دهند در جشنواره فیلم فجر کم نبوده‌اند. آثاری که عملاً ایران را یک جامعه

■ امیر محمد بهامیر

جشنواره فیلم فجر ویرین سینمای ایران است؛ ویرینی که در سال ۱۴۰۰ چهلمین دوره خود را تجربه می‌کند. دوره‌ای که فضای بسیار خاصی نیز دارد، زیرا در دو سال گذشته به علت وجود کرونا بسیاری از سینماها تعطیل و جشنواره فجر نیز در سال گذشته تحت شعاع این بیماری بود. حال بعد از فروکش کردن کرونا و بازگشایی دوباره سینماها، جشنواره نیز جان تازه‌ای به خود گرفته است.

■ جشنواره فجر پس از کرونا

جشنواره امسال از چند جهت قابل بررسی است. ابتدا از این جهت که در سال‌های گذشته رکود نسبی بر فضای سینما حاکم بود و بیشتر مخاطبان عملاً حضور در سینما را قدغن کرده بودند. دوم از این بابت که جشنواره پارسال تحت شعاع کرونا در سکوت خبری برگزار شد و آثار سینمایی به نمایش درآمده نیز آنچنان دیده نشدند.

سوم از این جهت جشنواره امسال اهمیت می‌یابد که بیشتر فیلمسازان شاخص، آثار خود را به جشنواره رسانده‌اند. افرادی همچون بهروز شعبی، مسعود کیمیایی، محمدحسین مهدویان و رضا میرکریمی از جمله چهره‌های جشنواره امسال هستند. اما چهره‌های غایب مشهوری نیز در چهلمین جشنواره فجر، نامشان بر سر زبان‌هاست؛ افرادی همچون مانی حقیقی و هومن سیدی.

■ جشنواره بدون حاشیه امکان ندارد

جشنواره امسال با وجود همه نام‌هایی که هستند و نیستند در بخش سودای سیمیرغ با ۲۲ اثر برگزار شده است، آثاری که جشنواره‌ای پویا را به مخاطبان سینما نوید می‌دهند. اما حواشی جشنواره امسال نیز همچون سال‌های گذشته کم نبوده است.